

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Szerkesztői szállás:

belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelk Aljosánál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvétel irodájában (Königsasse Nr. 60.)

Nyilattéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csatolandó.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökre és szombaton reggel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Eredeti távsürgöny.

Feladott Pesten sept. 16-kán d. u. 7 ó. 50 p.
Érkezett Kolozsvárra sept. 16-kán d. u. 11 ó. — p.

Az országgyűlés folytatólag megnyitott. A szentesített ujonczozási törvények kihirdetettek. Deák felhívta a miniszteriumot a bor-dézma eltörlési törvényjavaslat előterjesztésére. Mondassék ki abban, hogy a bor-dézma már a folyó évre megszűnik. Határozottassanak meg az elvek, melyek szerint a földbirtokosok az állam, utóbbi pedig a szőlőtulajdonosok által rövid idő, például husz év alatt kártalanítottassanak; részletes szabályok a télen kidolgoztassanak, de a bordézma eltörlését rögtön kimondani s életbeléptetni szükséges. A kultus-minister kijelenté, hogy az illető törvényjavaslat kész, s a képviselőház azonnal határozhat fölötte. Rendkívüli lelkesült helyeslés!

Érdekes elmékedések.

A „Pest. Lloyd“ után lapunk 107. száma ismertette a hirneves német publicista, Frese, tollából folyó „Németország és Magyarország“ című cikket, némi megjegyzésekkel kísértvén azt. Most ugyanezen szerzőtől a második cikk jelent meg a „Pest. Lloyd“ hasábjain, s mi ennek kivonatát is szükségesnek látjuk közzé adni, mert a német néppárt körében kelendő nézeteket szellőzteti, — s ha van is benne olyan, mit a magyar journalistica cáfolat — sőt visszautasítás nélkül nem hagyhat — de a tanulságok sem hiányzanak e sorokban, oly tanulságok ezek, melyekből okulhatnak azok, kik újabb németiön suprematiáért hevíülnek; továbbá, némi derűt vetnek Frese sorai arra is, milyennek látják a német néppárt jelesbjei Magyarország jelen állam-jogi állását, szemben a Lajthán túl fekvő osztrák tartományokkal, s ennek folytán, mitől tartanak. De lássuk hogyan okoskodik a „Németország és Magyarország“ cikk írója.

Szerző szerint „előítélet“ Ausztria német politikáját olyannak képzelni, mely az utóbbi húsz év alatt ártézt bajokkal fenyegetne, „tévedés“ azt hirdetni, hogy a magyar-osztrák birodalom sulypontja Budán van és ott is kell lennie; az „előítélettel“ szemben hangsúlyozza Frese azt, hogy az idő egészen megváltozott, a „tévedés“ pedig, nézete szerint nem lenne egyéb, mint az eddig Magyarországra alkalmazott jogtalanságot Ausztria ellen fordítani. A cikkíró állítja, hogy Német-Ausztria nem Magyarországból nyerte és nyeri a közmivelődést, sőt nemzetgazdaságilag és polgári elemre nézve az előrehaladtabb félt képezi: Német-Ausztriában több a mívelődési — Magyarországon a természeti erő. Ily viszonyok közt Frese, Német-Ausziát Németország kiegészítő részének tekintén — azt hangsúlyozza, hogy az állam, avagy a népesség azon része, mely úgy viszonylik egymáshoz, mint Magyarország Németországhoz, soha a másik felett suprematiát nem gyakorolt, hanem minden időben, hasonló körülmények közt, épp az ellenkező történt.

Nézetünk szerint a jeles tollu német publicista itt nagyon hibásan fejezte ki magát; mert ha hazánk történelmét vesszük kezünkbe, az a Németország, mely kiegészítő részének tartá Ausziát nem egyszer akarta Magyarországot a hübéres szerepére lealacsonyítani. Mi nem vagyunk egy állam, avagy egy nép része, hanem önálló állam, melyet a dynastia azonossága kapcsol össze Német-Ausziával, nép, mely a paritás alapján szövetséghez közös védelemre 1867-ben is.

Frese Gyula veszélyesnek látná Magyarországra nézve azt, ha a magyar sulypont doctrinája programmul fogadtatnék el. Nem tagadja, hogy Magyarországnak érdemei vannak az absolutistius rendszer megdöntésében s az alkotmányosság sorompójának megnyitása körül egész Ausztriában; sőt azt is nyíltan kimondja, hogy a jelen

európai jog és szabadságharczban a németek nem nélkülözhetik a magyarokat, — de ha komolyan vennék a Budára eső sulypontot, azt sem Németország, sem Német-Ausztria hosszason el nem tűrné, ez utóbbi tudni fogná hol van otthon; azután, Német-Ausztria, ha mindjárt nem is jelen alakjában fennállhat Magyarország nélkül is, de emennek létele nagyon kockázatos lenne, a Németországgal való kapcsolatot és közfogást nélkül.

Ez okoskodásban mintha lenne egy kis ellenmondás. Szerző szerint sem nélkülözhetik a németek jelenleg a magyarokat. Vajjon, ha Német-Ausztria beállna a déli szövetségbe, mert Frese célzása szerint ez lenne az alak, melyben „otthon“ éreznék magát — e szövetségnek nem lenne-e szükséges támpontja Magyarország? Azután, mikorra ez megtörténne, talán akadna a magyarnak is más szövetségese is, hisz ama német szövetségbe nem férne be mind az, mit ma Német-Ausztria név alatt emlegetünk!

Különbén maga Frese is bevallja, hogy csak is a teljes nyíltság kedvéért állította így élére a dolgot, mert ama sulyponti theoria létezik, hiába lenne azt kerülgetni.

Ezekután pár jó tanácsot ad nekünk a német publicista. Az átért tapasztalatok után, ugymond, helyén van az óvatosság, még a német nemzet jóakarata se bizzunk feltétlenül.

Tehát a cikk elején jelzett „előítéletben“ csak van valami alapos aggodalom is; egy életerős nemzet nem is támaszkodik más jóakarata, különösen miután nem rég látta, hogy járt a szabadelvű párt Poroszországon.

A magyarok ne küzdjenek azon német politika ellen, melynek felkarolását kívánja a néppárt Német-Ausziától és az **össz-Németország szabadelvű egyesülése!** A grosspreussisch caesarismust hasonlóval egyensúlyozni nem áll Német-Ausztria hatalmában, minden erre irányuló kísérlet csak amannak válna javára. De ha Ausztria az absolutismus útjára akarna visszatérni, kockázatos lenne az élete halála felett, nem tűrné el azt sem Magyarország, sem Ausztria fináncziái, sem Dél-Németország; az első hirre, hogy Ausztria szakított az alkotmányossággal, Bismarck politikája harsozó zene mellett, ellenállás nélkül lépne át a Majnát, míg a dél-németek ő hozzá pártolnának át. Ez, Frese nézete szerint, nagy kezesség az új vívmányok mellett Magyarországon is.

Ezután szerző azt óhajtáná kimutatni, hogy mi veszély sem rejlik abban Magyarországra nézve, ha Német-Ausztria ismét belép Németországba. Itt emlékeztet a közös veszélyre, melylyel mindkettőt fenyegeti az észak-német és az észak-európai caesarismus, majd rá mutat arra, hogy a keleti veszélylyel szemközt Magyarország az előhad s tartalékát képezi a németiség s ebből is arra következtet, hogy a magyar állam és a szabadelvű alapon egyesült Németország érdekei nem ellentétesek. Arról nem lehet szó, hogy Németország avagy Ausztria Magyarországot nemzetgazdaságilag kizsákmányolja; ma egyik állam kinelei megnyitják a másik gazdaságforrásait — ma a gazdag szomszéd-áldás. Politikai, nemzeti szempontból véve a dolgot, a német néppárt, azon esetre, ha Német-Ausztria visszalépne Németországha, az 1867-ki pactum conventum módosítását, Magyarország szabad elhatározása alapján vélné keresztülvihetőnek, sőt abban sem látna nehézséget szerző, a német néppárt alapelveit s a német érdekeket vevén szemügyre — hogy a jelen viszony tisztá személy-unióvá változtassék át.

Eddig az idézett cikk. Mit felelnek ez utóbbi eszmére a nagy magyar lapok, nem tudjuk — de ily távoli eshetőségről ma, oly időben, midőn évek alatt — hisz láttuk mi történt hetek alatt! — Európa térképe változhatik, komolyan szólani alig lehet; annyi bizonyos, hogy a magyar nemzetnek is az elkövetkező események szerint kellene magát elhatároznia, a leg-hasznosabb szövetséget keresvén felállami önállóságának biztosítására.

Egy figyelemreméltó királyi táblai döntvény.

Régi intézményeinkben a fekvő birtoklásnál a legnevezetesebb szerepet játszik a zálogos szerződések (contractus pignoratitii). Ezen rendszer népnök fogalmába annyira begyökerezett, hogy az ingók elzálogosítása most is folyást — foly, dacára annak, hogy az 1852. nov. 29-kén kelt nyiltparancs 19 §-a az ily zálogosítást azon innen jogérvénytelennek nyilváníta. Miután ez intézkedés népnök geniusával ellenkezik, s szemben azzal a törvényekben járfaflán nép az elzálogosításokat tetteg folytatja, a birtoklásban azon veszély áll elő, hogy az elzálogosító magát jóhiszemű birtokosnak állítván, s szinlett szerződések által potom árért dologbozi s dologbani joghoz jutván, az eredeti birtokos ol-esó árért vesztí el birtokát. A bírak kötelessége a törvényt úgy magyarázni, hogy a természeti törvény igazságnál hátrányt ne szenvedjenek, s az erdélyi kir. tábla ez irányban éppen most figyelemreméltó döntvényt hozott.

A püreset ez:

K. Juliánna adós volt 17 forint császári adóval néhány év előtt, a falsbíró megszorítván őt, egy kertjét eladta B. Mózesnek, hogy azt visszaválthatásig használja, kifizetvén az utóbbi a 17 forintot.

A mult évben K. Juliánna eladja ezen kert J. Gergelynek 50 forintért, azon joggal, hogy azt a zálogban tartó B. Mózesről váltsa ki. A zálogtartó a birtokot sajátjának állítja, s ellene mond, hogy B., ki tulajdonosi jogot nem bír, ellene perelhesse. Az első bíróság azon elvet mondvá ki, hogy a tulajdon ingó dolog s jelképes átadás tárgya lehet, megítéli, hogy miután K. Juliánna a szerződés által tulajdonát J. Gergelyre átruházta, B. Mózes tartozik a nála csak haszonvételért levő földet kibocsátani.

A kereset a kir. táblához felebbztetvén, ez megállítja, hogy miután a fennemlített nyiltparancs 19-dik §-a eltiltja azt, hogy kamatok helyett valamely elzálogosított jószág haszna engedtessek át, oly tulajdon átengedés, mely a régi zálogszerződésnek ellentéti, nem érvényesíthető; e keresetből azonban kétségtelenül kitűnik az, hogy K. Juliánna kertjét visszaváltás feltétele mellett vette kezébe B. Mózes; a polg. törv. könyv 916-dik §-a azt határozván, hogy ha bizonyos ügylet iránt szinleg történik egyezkedés, azt azon törvényes rendszabály szerint kell megítélni, melyhez képest amaz valódi minőségénél fogva megítélendő; kérdéssé válik az, hogy minő intézkedése van a hatályban levő törvényeknek, melyből ilyen kérdés mivolta szerint megoldható?

A polg. törv. könyv 1168-dik §-a megengedi azt, hogy valamely ingatlan dolog a visszavásárlás feltétele mellett adassék el.

A kir. tábla a fennförgő esetre ezen §-t alkalmazta, mert miután K. Juliánna B. Mózesnek oly feltét alatt adta át kertjét, hogy azt visszaválthassa, kétségtelenül vele visszavásárlási szerződésben állott, miután zálogszerződés a mostani törvény szerint nem létezik.

Azonban felperes J. Gergelyt keresetével elutasította, mert a visszavásárlás esetében az eladó maga visszavásárolhatja ugyan birtokát a reá felvett pénz visszafizetésével, de a polg. törv. könyv 1070-dik §-a értelmében a visszaváltás joga csak az eladót élte fogytáig illeti, de joga sem örökösre nem száll, sem másra az át nem ruházható.

Ezen döntvény, ha, a mi valószínű, a legf. törv.-széknél is helybenhagyatik, a fennálló törvények alapján old meg oly pertügyet, mely közéletünkben ma is előfordul, mely a subtilis megkülönböztetések mellőzése s helytelen magyarázatok esetében igen sokszor egyeseknek lényeges joghátrányt okozhatna.

Kolozsvár, szept. 13. 1868.

Ugyanazon úr M.-Vásárhelyről, ki a mi nap „Justus“ aláírással írt volt, a „K. Közlöny“ mai számában állítólag a közvélemény tájékozása végett folytatja megjegyzéseit a kolozs megyei utolsó bizottmányi gyűlésből az árvaügyek körül a kir. tábla elnökét érdeklőleg tett felírat felett.

Elmondja, hogy a kir. tábla elnökének hibázott eljárása nem volt önkényes, mert ő magát szerente érvényben álló kormányrendeletekhez tartotta.

Meglehet, hogy ez eljárás egészen önkénytelenül folyt a multból, de azt csakugyan állíthatjuk, a hogy vannak nem csak kormányrendeletek, hanem valóságos törvények is, melyeket kormány vagy törvényhozás nyilván soha nem buzott vissza, mégis ipso facto érvényen kívül jutnak nem csak újabb törvények szavai, hanem gyakran az idő vagy újabb törvények szellemé által. Ily érvényt veszített kormányrendeletnek méltán tartja Kolozs megye bizottmánya és mindenki, kinek a me-

gyei autonomia iránt van érzelme, a királyi tábla elnökének az absolut hatalom alatt gyakorolt, azaz atyáskodó felügyeletét, melyet a mig teljhatalommal gyakorolhatott, az árva csakugyan atyátlanok voltak.

A mi azt az állítást illeti, hogy a kir. táblánál csak egyetlen büntjöl vesztegett volna hosszasan, erre nézve jobb nem mennünk oly messze, hogy documentumokat hozzunk fel; Justus urnak is jobb lett volna azt mondani: az eljárás a törvénykezés minden ágában nehéz, népnök szellemi képzettségével nincs helyes arányban, és e miatt: Iliacos intra muros peccatur et extra.

Biztosítjuk továbbá Justus urat, hogy a sérelem, mely az első és másodbírósg közti levelezés alakját érdeklőleg a fenforgó felirathat kifejezést nyert, nem a megye törvényszékének vagy elnökének javaslatára vétetett fel a felirathat.

Végzavunk nekünk is az, hogy a hazai igazságszolgáltatás érdekében semmi sem kívánatosabb annál, hogy a felsőbb és alsóbb bíróságok és elnökei közt kölcsönös egyetértés és atyafiságos indulat foglaljanak helyet, de tagadhatlan, hogy mig ez a jelen helyzetben bekövetkezhették, sokat kellene tanulnunk és felejtenünk — ott és itt.

Alter.

Az unitárius főiskola volt tanára

Buzogány Áron

következő beszéddel vett búcsút volt tanítványaitól.

Nemes ifjúság!

A mit önök éreztek a napokban, midőn szülőföldjüknök „istenhozzádot“ mondtak, hogy ide, a tudományok e szent hajlékába vándoroljanak: körülbelől azt érzem én most, midőn önöktől s azon tiszteltreméltó tanítéztétől, melynek önök lakói, melyhez mint tanult s tanított engem 18 esztendő fűzött, búcsút kell vennem.

Ha csak a pusztá megszokás gyakorolt volna reám befolyást e 18 év alatt: életem legszebb korából ennyi idő úgy is elég lett volna, hogy érezem a megválást. De, azt hiszem, a megszokásnál több kötött ez intézethez; mélyebb rokonszeny, kegyetesebb emlékek és tisztább vágyak tették kedvessé előttem e nemes pályát, hol a szép erkölcsök s ész hatalmának fejteése, hol a jó hazafi, hasznos polgár, nemes jellem képzése: volt a cél, melyre az utóbbi 9 év alatt t. tanártársaimmal, csekély erőmhöz képest, naponként törekedni feladatommak ismertem. S mentől nagyobb s mentől nehezebb volt a cél: természet szerint annál mélyebbek a behatások is, melyek lelmem bensején maradtak.

Ezen okok megmagyarázzák, kedves ifjak, ha nem könnyű szívvel válok meg tőletek. Ámde a kötelesség szava, mely eddig is vezérelt, hiv most, — s ki az közületek, a ki panaszokdjék, hogy a kedvesebb otthonból kötelessége tovább hítja? Ki az, a ki kitérjen az új kötelesség elől azért, mert a már megszokott könnyebb és kedvesebb? Hisz a kötelességerzetből származó cselekvés, bár mely munkatért jelöljen ki végzetünk: varázserővel bír, csak egyenes szívvel s erős akarral lépünk oda! —

Midőn engem ily tudat s ilyen eltökéltség vezet körtökből egy új pályára, mely külsőleg fényesebbnek tetszik ugyan eddigi szerény pályámnál, de a melynek előttem csak annyiban lesz értéke, mennyiben azon a közügynek jó és hasznos szolgálatakat tehetek: búcsuszavaimban, melyben megelöztetek, fogadjatok egy baráti intést.

Ne feledjétek, hogy előttetek is szent kötelességek állnak. Sokak azok. De ha nem volna több annál az egynél, melyhez a haza neve van kötve: ez egy is elég volna, hogy éltetek minden óráját komoly munkával töltsétek. Hazánk egy szebb jövő előcsarnokában van, azon ponton, hol a nemzet elhunyt nagy prófétája lelkesült jóvondolását teljesíteni hiszszük. S ha valaha, most kétszeresen megvárja minden fiától, hogy kötelességét teljesítse.

Kötelessége pedig mindenkinek betölteni a helyet, melyen áll, hiven és értelmesen, legyen az hivatal, mesterség vagy bár mi egyéb. A ti kötelességetek, kedves ifjak, a tanulás, a komoly tudományok tanulása, melyek az értelemnek erőt és gazdagságot adnak, s a szép tudományok tanulása, melyek a szív erkölceit nemesítik, a jellemet tisztítják és edzik. A legszebb pálya, a legfontosabb feladat a tiétek. Itt határozódik el éltetek sorsa, leginkább saját akaratotok által. Itt mindenitek egy ember életét, önmagát, forgatja kezében; mert az élet csak annyiban élet, a mennyiben jó irányt s értéket tudunk neki adni, s csak addig élet, mig

eltévesztve nincs, azontúl semmi, sőt sokszor, fájdalom — hitványabb a semminél. Vigyázatok a drága kinsre, mely kezetekbe van letéve. Azt mondja egy classicus költő, „hogy az istenek a férfiu küzdelmére legnagyobb kedvteliséssel néznek.“ Barátim! készüljétek férfiasan, hogy az életben majd férfiak legyetek, a szó nemesebb értelmében.

És most jól esik nekem azzal a reménnyel távoznom innen, hogy az élet bár mely pályáján találkozunk: e nemes tanítézet, melyet apáink véres verejtéke alapított s szentelt a muzsáknak s jó erkölcsöknek, e tanítézet növendékeiben mindenütt jeles embereket, értelmes, munkás és bigdadt honfiakat lesz szerencsém üdvözölni; s higgyétek el, büszkeségemnek fogom mindig tartani, hogy egykor én is ez intézet vezetői közé tartoztam. Köszönöm megemlékezéseiknek e szép jelét, kedvesen veszem azt. Szívetek nemes indulatját mutatja az is, — hiszen a tanítványokban a tanítók, az ifjúságban a tapasztaltabb vezetők iránti bizalom és szeretet a legszebb erények egyike! Legyetek meggyőződve, kedves ifjak, hogy szívemből viszonozom érzelmeiteket. Isten veletek!

Hivatalos közlemények.

A m. kir. bel- és igazságügyi miniszteriumok rendelete a székely urbériségek tárgyában, mely a „B. P. K.“ sept. 11-iki számában tettett közzé, hosszabb bevezetés után pontonként a következőleg hangzik:

1. §. Urbéri természetű birtoknak tekintendő, s ennél fogva országos megváltás tárgyát képezi a székelyföldön az 1847. évi 3-ik t. cz. 1-ső §-a alapján mindazon telek és föld, a mely az 1810/20-ik évi Cziráky-féle országos összeírás alkalmával adózó szolgáló ember birtokában találtatván, mint urbéri természetű birtok a most érintett összeírásba beiktatva lett, s a melytől az urbéres azóta 1848. évig folytonosan országos adót fizetett, s földesuri szolgálmányokat teljesített.

Az ily birtok majorsági birtok, vagy székely örökség czimén több meg nem támadható, hanem a volt urbéres örök tulajdonává vált.

2. §. Minden oly birtok, a mely az 1810/20-évi országos urbéri összeírásba felvéve lett, urbéri természetűnek vélemezendő mindaddig, a míg be nem bizonyítatik: hogy az 1810/20-ik évi összeírás óta az urbér megszüntetéséig vagy bírósági ítélet, vagy politikai hatóság határozata, vagy elvégre az érdekelt felek jogérvényes egyezkedése, ugymint: időleges kötések, zálog, haszonbéri, szegődményi, vagy más tisztán magánjogi szerződés által urbéri természetét elvesztette. (1854. június 21-én kelt 1. f. rendelet 4, 6, 9, 20-ik §§-ai).

Arra nézve, hogy valamely, az 1810/20-ik évi országos urbéri összeírásban foglalt urbéri birtok, urbéri természetét később elvesztette, s majorsági birtokká vált, a bizonyítás terhe azt illeti, a ki a tulajdonjogot ez alapon követeli.

3. §. Ugyanezen jogvédelem kedvezménye kiterjed azon birtokokra is, a melyek az urbért megszüntető törvény keletkezésekor valamely adózó szolgáló ember kezében voltak, a míg az 1848. 4. t. cz. 6-ik §-a értelmében nem igazoltatik, hogy azok az 1810/20-ik évi országos urbéri összeírásban nem foglaltatnak, s tiszta majorság természetével bíró székely örökséget képeznek, vagy, hogy habár az 1810/20-ik évi urbéri összeírásba bevezetettek is, de azóta urbéri természetüket elvesztették. (1.2. §.).

A bizonyítékot ily esetben szintén azon fél tartozik előállítani, a ki a keresetbe vont birtok urbéri természetét tagadja.

4. §. A székely örökségek jogalapjára fektetett tulajdoni keresetek beadására záros határidőül 1870. évi január 1-ső napja tűzetik ki, — a melyen túl e jogcímen semiféle tulajdoni kereset többé érvényesíthető nem lévén, hivatalból visszautasítandó.

5. §. A jogérvényes ítélettel még be nem fejezett székelyföldi urbéri perek ezen rendelet értelmében intézendők el.

Az első folyamodású bíróság az ily perekben, ha azok már ítélet alá terjesztettek volna, csak akkor rendel újabb tárgyalást, ha a per tárgya, a már becsatolt adatok alapján, a jelen rendelet elvei szerint nem lenne elítélhető.

A második s harmadfokú bíróságok viszont a hozzájuk felterjesztett pereket csak azon esetben küldik vissza újabb ítélethez véget az első folyamodású bírósághoz, ha azoknak a jelen rendelet elvei szerinti megoldhatása újabb tárgyalást tenne szükségessé.

6. §. Ellenben a jogérvényes ítélettel már befejezett urbéri perek, valamint a volt földesurak és jobbágyaik vagy zsellérek közt az urbér megszüntetése óta létrejött jogérvényes egyezések, a jelen rendelet által érintetlenül hagyatnak.

7. §. Az 1810/20-ik évi urbéri összeírások a kir. főkörmányszék levéltárából az illető első folyamodású urbéri bírósághoz fognak áttétetni, a hol azokat az érdekelt felek, egy bírósági tisztviselő jelenlétében bármikor megtekinthetik, sőt azokból hivatalos kiadványt is kérhetnek.

Általában, habár a bizonyítás terhe az érdekelt feleket terheli is, de ha egyik másik oly adatokra hivatkoznak, a melyek valamely hiteles hely őrizete alatt, országos vagy hatósági levéltárban

léteznek, ezeket a bíróság hivatalból köteles megszerezni.

8. §. Az országos kárpótlási alap érdekeinek védelmére, a székelyföldi első folyamodású urbéri bíróságoknál egy-egy urbéri jogbiztos fog kinevezettni, a ki mindazon perekben, a melyekben országos kárpótlás alá eső urbériségekről van szó, hivatalból megidézendő, s a kit a per tárgyalása és felszerelése iránti kérdésekben, valamint a jogorvoslatokra nézve is, a többi érdekelt felekkel egyenlő jogok illetnek meg.

Ennél fogva a bíróságok azon kérdés eldöntésénél: mely birtokok képeznek országos kárpótlás alá tartozó urbériségeket: nincsenek a közvetlenül érdekelt fel- és alperes felek kölcsönös elismeréséhez kötve, sem pedig a kérdésre nézve fel- és alperes felek, az országos alap irányában, a jogbiztos hozzájárulása nélkül jogérvényesen nem egyezkedhetnek.

A jogbiztosok azonban sem az egyezés, sem a per tárgyalásának terén, az országos kárpótlási alapot érdeklő urbériség kérdésén kívül a birtokszabályozás egyéb kérdéseibe nem avatkozhatnak.

9. §. Az 1854. évi június 21-én kibocsátott legfelsőbb rendeletnek a jelen pótrrendelet által nem érintett határozományai, az urbéri birtokszabályozás eszközésénél továbbra is irányadók maradnak.

10. §. Az országos alaptól nyújtandó kárpótlás kulsza iránt külön uton fog intézkedés történni.

11. §. Jelen pótrrendelet hatálya csak a székelyföldre szorítkozik.

Kelt Pesten, 1868. évi mártius 11-én.

Horvát Boldizsár, s. k.

B. Wenckheim Béla, s. k.

Egyletek és közintézetek.

XXX. közlemény. *)

Az erdélyi muzeum-egylet pénztárába 1867. szeptember 20-tól — mint utóbbi közleményem napjától — mai napig, azaz: szeptember 10-dik napjáig befizetett pénzek és pénzértékekről u. m.

A.) Részvényt fizettek, még pedig:

a) Az 1861—64-ik évre: Gr. Wass Györgyné nevére, leánya, kettős részvényben, évenkénti 10 forinttal.

b) Az 1861—67-re: Bárd Apor Gábor, báró Apor Samu és Finta Miklós évenkénti 5—5 forinttal.

c) Az 1862—63-dik évre: Tannenhaus Izrael és tanár Szathmári Károly évenkénti 5—5 forinttal.

d) Az 1862—64-dik évre: özvegy Antos Józsefné évenkénti 5 forinttal.

e) Az 1862—65-re: Boér Kálmán, Medgyesi Tivadar évi 5—5 forinttal.

f) Az 1862—67-re: Debreczeni Miklós évi 5 forinttal.

g) Az 1863—65-re: Lázár Benedek évi 5 forinttal.

h) Az 1863—67-re: Vessely Károly évi 5 forinttal.

i) Az 1864—65-re: id. Vajdasz János évi 5 forinttal.

k) Az 1864—66-ra Ábrahám János, Albertfy Áron, Turman Antal évenkénti 5—5 forinttal.

l) Az 1864—67-re: Erőss Gáspár, Keceli Imre, Lengyel Endre, Lengyel I. Péter, Olasz Károly évenkénti 5—5 forinttal.

m) Az 1865-dik évre: Böhm János, Lanszky István évi 5—5 forinttal.

n) Az 1865—66-ra: Boér Bálint, Koncz Imre, tanár Török István évenkénti 5—5 forinttal.

o) Az 1865—67-re: Bárd Apor Gergelyné, Macskási Rózália, Grün Salamon, Szamosy (Mayer) János, Finta István, Lészay Lőrincz, Seethal Ferencz, Dávid Antal, Ribiczei Ferencz, Szász Károly évenkénti 5—5 forinttal.

p) Az 1865—68-ra: Boér Antal évenkénti 5 forinttal.

q) Az 1866-dik évre: Szentgyörgyi József, tanár Pataky Pál, Kócsi Károly, Nagy Leopold, Rácz Gyula, Frenzl Ferencz, Haray Viktor, Kerekes Sándor, Dobokay Ferencz évi 5—5 forinttal.

r) Az 1866—67-re: Dr. Müller József, Halmafi Sándor, Kovács Ferencz (Dézsről), Benkő László, Gegenbauer József, Báthi Károly, Papp Alajos, Gombos Samu, Elekcs Sándor, Végh Sámuel, Bora Sándor, Süpkész Henrik, Veress Antal, Kozma Alajos, Lengyel István, Holicska István, Bógya István, Vajda Simon, báró Kemény Zsigmond, Czelli Benő, Szereday Ignác, Polgári Lajos, Ágoston Károly, Száva Antal, Szász Domokos, Mátéfy Ferencz, Fornaszek Gusztáv, b. Szentkereszky Károly, Hunfalvi Pál, Ruzicska Albert, Varga János, Topler József, Péchy Simon évenkénti 5—5 forinttal; Vajda János, dr. Szabó István és Papp János évenkénti 10—10 forinttal.

s) Az 1866—68-ra: Boér János, Szakács Mózes évi 5—5 forinttal.

t) Az 1866—69-re: Sümeghy Ferencz évi 5 forinttal.

u) Az 1867-dik évre: Böhm Mihály, Szabó Károly, Szentes Márton, Sárkány Ferencz, Koncz Sándor, Kovács Károly, a sz. udvarhelyi

*) Az utóbbi „közlemények“ láthatók: a „Kolozsvári Közlöny“ 1866-dik évi 60—148 és az 1867-dik évi 17—118, valamint a „Korunk“ 1866-beli 64—145 és az 1867-beli 15, végre az „Unio“ 25-dik számaiban. B. V.

nemes csizmadia czéb, Scholz Antal, Istvánfy József, Ekhárd József, Gábor József, Lugossy Ferencz, Persián Márton, Szabó József, Szabó Lajos, Szabó Béla, Mentovich Ferencz, Kürty Béla, Kirinyi Lajos, Berényi Lipót, Ladányi Sándor, Végh Mihály, Raffai N. János, Fülöp Elek, Csiki Károly, Matuschik János, Gölner Antal, Bruszt Lajos, a fogarasi nemes csizmadia czéb, Ferenczi István, Foger János, Soltész János, Sterzing József, Uzon F. Izsák, Lázár Jakab, Pánczél Károly, Papp János — csüggődi — Papp Mózes, Fésüs Menyhért, etedi Jakab György, Pfenningsdorf Antal, Haracsék József, Schusztar Lajos, Smoczer Ignác, Szendi János, Beresey Lajosné, Boitner Károly, Háromy Pálné, a nagy-bányai casino, Alután Constantin, Czipáriu Timotheus, Rácz László, Macskási János, Balogh János, Ungvári György, K. Lányi Károly évi 5—5 forinttal; Zilah várossa évi 25 forinttal; idősb Istvánfy Pál, Kohn Sándor, a fogarasi ev. ref. egyház, a sz. udvarhelyi talp-érlelő czéb évi 10—10 forinttal; a sz. udvarhelyi szőcs-, kordoványos-, szijgyártó, fazakas és lakatos czéhek, mindenik külön-külön 2—2 forinttal.

x) Az 1867—68-ra: Pittner Gáspár, id. Ponoroy József, Kiss Lajos, Pappfalvi Constantin, Petri Ádám, Cziriál Antal évenkénti 5—5 forinttal.

y) Az 1867—68—69-re: Fekete János évenkénti 5 ft 25 krral.

z) Az 1868-dik évre: Bartha János, Scholz Antal, Pálffy Samu, Veress József, Bántó Samu, dr. Kolozsvári János, Antalffy Gábor, Hunyadi Ferencz, tanár Fekete Mihály, Szentkirályi Zsigmondné Hoffman Amalia, id. Voith Jakab, közpő Voith Jakab, Beregszászi Ferencz, Flott Adolf, Kiss Sámuel, Gámán Zsigmond, Hersényi Samu, Voith János, Hersényi János, Barcsay Gábor, Mike György, Szalánczy Gábor, Vizi József, Mike Béla, Libloy Schuller Frigyes, Lassel Ágoston, Kovács Sándor, Végh József, dr. Balogh Kálmán, Kovács Ferencz, Szakács István, Berényi Lipót, Kirinyi Lajos évi 5—5 forinttal; Pálffy Antal, Zathureczky Mária, Mikó Sámuel, gr. Pejachevich Márkné, n. b. Ince Mihály, id. Baranyai Pál évi 5 ft 25 krral; Baráth Zsigmond pedig kettős részvényben évi 10 forinttal.

j) Az 1868—69-re: Horváth Pius évi 5 forinttal.

v) Az 1869-dik évre: Várady Móricz évi 5 forinttal.

B.) Magán kötvénybeni „alapítványi tőke“ után kamatot fizettek:

1. Gróf Mikes Benedek: 1000 ft után 1864—67-re 200 ftot.

2. Maros-Vásárhely városa: 1000 forint után 1865. aug. 1-től 1867. aug. 1-sőig 100 ftot.

3. Gróf Bethlen József és László: 1500 ft után az 1867-dik évre (szelvény pénzben) 73 ft 24 krajczár.

4. Gr. Bethlen Sándor: 1000 ft után 1867-re 50 forint.

5. Tisza László: 500 ft után 1865—67-re 75 forint.

6. Hodor Károly: 500 ft után 1867—68-ra 50 forint.

7. Torma Zsófia: 500 ft után 1866—67-re 50 forint.

8. Barcsay Sándor: 500 ft után az 1860-ik évi július 1-től 1867. decz. 31-ig 187 ft 50 kr.

9. Sipos Péter: 500 ft után 1866-ról elmaradt kamatba 25 forint.

10. Gyunjtó Lajos: 100 ft után 1862—65-re 20 forint.

11. Réz Sámuel: 100 ft után 1867—68-ra 10 forint.

12. Antos Ferencz: 100 ft után 1862—64-re 15 forint.

13. Grün Izidor: 100 ft után 1865—67-re 15 forint.

14. Torma Ferencz: 100 ft után 1864—67-re 20 forint.

15. Ugron Tamás: 100 ft után 1865—68-ra 20 forint.

16. Földváry József: 100 ft után 1867—68-ra 10 forint.

17. Török Ferencz: 100 ft után 1866—67-re 10 forint.

18. Tompa Imre: 100 ft után 1867-re 5 ft.

19. Zudor Károly: 100 ft után 1868-ra 5 ft.

20. Czinege István: 100 ft után 1867. jan.—júniusra 2 ft 50 kr.

21. Simó Károlyné: 210 ft után 1867-re 12 forint 60 kr.

22. B. Bánffy János: 150 ft után 1867. végéig 42 ft 52 1/2 kr.

23. Csernovics Julia: 50 ft után 1864—67-re 10 forint.

C.) Magán kötvénybeni alapítványi tőkéjüket befizették:

aa) Czinege István: 100 ftos urbéri papirrossal.

bb) Gróf Toldy Amália: 100 ftos urbéri papirrossal (egy évi kamat azonban még hátralékban van).

cc) Tompa Imre: 100 osztr. ft készpénzzel.

dd) Barcsay Sándor: 500 ft urb. papirral.

ee) Gróf Mikes Benedek: 1000 ftos urbéri papirral.

D.) Mint „új alapítvány“ jött be a b. Henter József végrendeleti alapítványa = 1000 ftos urbéri papir, az 1868-dik évi júliusban lejáró első szelvényével.

E.) „Egyszer mindenkorra“ ajándékozott: 1, azaz: egy frtot: Taylor J. J. Manchester-College igazgatója Londonban.

Több befizetés nem lévén, bezárom közleményemet.

Minthogy azonban, nagy a száma azoknak, kik vagy kamat-, vagy részvényfizetéssel hátralékban vannak! azon tiszteletteljes kérésemet intézem az illetőkhez: méltóztatassanak figyelembe venni azt, hogy ha az ígért összegek be nem folynak: a muzeum érdekében a legszükségesebbeket sem lehet megtenni, s e miatt az intézet életfolyama gátol-tatik! Már pedig, én hiszem, hogy senki sem találkozik a hátralékosok között olyan, kilekben el tudná viselni azon nyugtalanságot, melyet éreznie kellene azon gondolatra, hogy tisztelt egyénisége is egyik okozója muzeumunk hátramaradásának.

Tisztelettel kérem tehát, sziveskedjenek hátralékukat, ha nem is egyszerre, legalább részletekben, minél előbb, ide Kolozsvárra hozzám beküldeni, s ezáltal megmenteni magokat azon kellemetlenségtől, melynek bekövetkezését, ellenesetben, kikürtelni lehetetlen lenne.

Kolozsvárt, szept. 10 kén, 1868.

Bányai Vítális m. k. *)

az erdélyi muzeum pénztárnoka.

Vidéki levelezés.

Nyílt számadás.

N.-Enyed, sept. 9. 1868. — A nagy-enyedi ev. ref. tanuló ifjúság önképző körének zenészi osztagja folyó év nyarán egy hangversenyyel összekapcsolt körutat végzett, melynek czélja kettős volt: a tagokra nézve: béreces hazánk nevezetesebb vidékeinek megismerése; az önképző körre nézve: ennek javára anyagi segélygyűjtés. A zenészi osztag tagjai, miután a bejárt helységek közönségei részéről — csekély kivétellel — mindenütt alig remélt pártolásban és vendégszeretethen részesültek: úgy hiszik, tartoznak a nyilvánosság terén számot adni arról, hogy a kitűzött kettős célt mennyiben közelíthették meg.

Rövidség okáért legyen elég az első illetőleg azon vonalak főbb pontjait megjelölni, melyeken az utazás történt. Azok a következők: Gy.-Fejérvár, Abrudbánya, Brád, Déva, Hátszeg, Szászváros, Szeben, Brassó, S.-Szt-György, Csik-Szereda, Udvarhely, Maros-Vásárhely, D.-Szt-Márton, Torda, összesen 160 helység s mintegy 140 mértföld. Ezen kívül kirándulások a Detonátára, rudai bányákhoz, Szent-Anna tavához (torjai Büdöshöz) stb. Tartott az utazás jul. 3-tól aug. 21-ig=50 napig.

Adtunk összesen 26 hangversenyt, melyekből bejött összesen 1147 ft 32 kr. Ebből két fuvarosnak, naponként 5 frtjával, fizettünk 250 ftot, 5 lónak és két kocsiának élelmet, összesen 300 ft. A többi utazási költségek 10 tag és egy szolgáló számára (mindig csak a legszükségesebb kiadásokra terjeszkedve ki) összesen 640 ft 32 kr. Az előbbivel együtt=940 ft 32 kr. És így maradt az önképző-kör javára 1147 ft 32 kr. — 940 ft 32 kr.=207 ft, mely összeg rendeltetése helyére meg is érkezett. Elgondolhatni, hogy e tiszta haszon csak azon szives vendégszeretet folytán maradhatott fenn, melyben a beutazott helyek felkes magyar közönsége részesített minket; miért engedjük meg az illetők, hogy irányunkban tanúsított áldozatkész-ségükért meleg köszönetünket nyilvánítsuk. Adja Isten, hogy a becsületes célok ezután is buzgó pártolókra találjanak bennük!

A zenészi osztag megbízásából

Löte Lajos.

NAPI HIREK.

— A városi képviselőtestület tegnap gyűlésén a következő jelentésemből tárgyak fordultak elő: Beleegyezölög tudomásul vétetett a város malmának 7521 frtért lett haszonbérbeadása. A színház számára 20 öl fa szavaztatott meg, be-szállítás mellett. A történelmi-társulat fogadására kiküldött bizottmány a szükséges intézkedések végrehajtásával megbízott. Végül szóba jött a fenye-gető faszűkség, s felolvasatott az erdősz egy je-lentése, mely nem kecséget a legfényesebb kilátá-sokkal; e szerint mostanság rendes kezeléssel, csak 120 ölet árusíthat el a város évenként, a commu-nitás erre azt határozta, hogy a „csigadomb“ ta-valyról megmaradt része, mely mintegy 130—140 ölre adhat, a szükség pótlására még ez őszön vá-gassék le.

— Említettük volt, hogy a magyar történelmi társulat f. hó 20-kán városunkba fog ér-kezni. E nagy fontosságú látogatásra ujjolag figyel-meztetjük közönségünket, s egyuttal a társulat név-sorát is közöljük: Horváth Mihály, Gyulai Pál, Doboczki János, Szakács Mózes, Römer Flóris, B. Nyári Albert, Thaly Kálmán, Görgey István, Toldy István, Samassa József (r. kath. pap), Lázár Imre, Garay János orvos, Hampel József, Nagy Miklós, Szabó Kálmán, Boncz Ferencz, Weis Bernát Pest-ről; Szilády Áron, Gyárfás István, Friedrich István Halasról; Czirfusz Ferencz (gymn.), Drégen Péter

*) Tisztelettel kéri a „Magyar Polgár“ szerkesztősége ezen közleménynek átvételére. B. V.

Bajáról; Véghegyi Dezső Veszprémből; Nagy Jenő R.-Szemere-R.-Lak; Veörös József Ostffy-Asszonyfa; Madarász Victor Párisból; Doleschall Gábor Miskolcra; Berzeviczy Edmund Eperjesről; Jekelfalussy Lajos Budáról; Matuska János (kanonok) K.-Fehérvárról; Graven Lajos Deregyő-N.-Mibályról; Zsilinszky Mihály Szarvasról; Deák Farkas M. Váradról; Nátafalussy Kornél Jászó-Kassáról; Jandrisich (Jambresich) János, Görög Gyula Szathmárról; Kubinyi Rudolf R.-Szombat-Várgede; Nagy Imre Kőszegről; Kürthy János N.-Váradról; Gröz Vilmos Fegyvernek; Brockhaus Lipcséből.

Az unitáriusoknak csak most lefolyt három százados ünnepe alkalmából a Királybágon inneni résznek ismét egy kitűnő fiát ismerteti a „Vasárnapi Ujság”, az unitáriusok főgondnoka, fő-kormányzó tanácsos, Kaáli Nagy Elekben, hová életétörténete mellett sikerült arcképét is. Biographiájából kiemeljük a következőket: Kaáli Nagy Elek született 1815-ben; jogot végezve feliskolult a kormányzókhoz 1834-ben; a 40-es évek elején Kolozs megye főjegyzője, 1848-ban országgyűlési képviselője volt, s ugyanezen évben kormányzó titkárrá nevezett ki. A szabadságharc leverével nehéz megpróbáltatást kellett kiállnia; magyar hazafiak kérték fel éppen magyar érdekből hivatal vállalásra, meghozta ez áldozatot is, de csakhamar lemondott. — 1861-ben, midőn rövid időre ismét a cselekvés terére lépett a nemzet, Nagy Elek is kinevezetett főkörmányzó tanácsosnak, honnan a Schmerling idejében erőteljes, hazafias feladatait elmozdított. 1866-ban Kolozsvár egyik képviselője lett, de városát nem sokkal képviselhette, mert a kir. biztos kinevezésével éles esze a tapasztalata nélkülözhetlenné tették ez ország rész bonyolult viszonyainak rendezésében, s ekként ismét lejtött Kolozsvárra s elfoglalta tanácsosi székét. Az életút így végződik: „Az országos és egyházi működésén kívül ott találjuk Nagy Eleket minden erdélyi közintézetnél, észével mint intézőt, pénzével mint alapítót.”

Lapunk bezártáig a posta még meg nem érkezett. Nem tudjuk az út nyult-e meg Váradtól idáig. A lovakban, a konduktor urakban, avagy a vendéglősök szíveségében rejlik-e a baj? elég hogy meg van, s az idén gyakori, holott a múlt években elég pontosan járt. Felhívjuk rá az illető előjáró-hatóság figyelmét.

Jeles énektanítóink Stöger Béla az itteni dalkör más tizenöt tagjával együtt pár napra Debreczenbe utazik, az ottani országos dalár-ünnepélyre.

Az arad-gyula-fejérvári vasut, mint látszik, még mind nem adódik át a közforgalomnak. Nem tudjuk a vállalkozóknak minő magán érdeke kívánja a késedelmet, hanem annyi bizonyos, mikép kár a fővonal megnyitását a zsy-i mellékvonal miatt késleltetni.

A Kolozsvári pénzügyigazgatósághoz Istvánffy József első osztályú, Boldizsár János és Czirják János másodosztályú pénzügyi fogalmazóvá, továbbá Vilfing József, Kerestély Kálmán és Bachmaier Gyula irodai segédtisztakké nevezettek ki.

Az itt tartott és e hónapban tartandó hadgyakorlatok legnagyobb részük — ha jól tudjuk — tegnapelőtt tartott meg Apahida és Szamosfalva közt. Tenger bámolója akad, s szemtanuk szerint volt is mit nézni elég.

Megsajnálja még a kigyófi is, úgy ordítanak. Bámulatos szerencse valóban, hogy néhány nap óta nincs orvosilag constatálva több, torokrepedés szülte haláleset. Ugyan kérjük szépen a rendőrséget, legyen lelke s szánja meg szegényeket, azokat az úri embereket, kiknek — mint látszik — egész éjén át az utcákon kell ordítani, sőt legyen némi elismeréssel azon helyek iránt is, hol kivilágos viradig tart a drága vendégszeretet.

Vajda Hunyad közelében a múlt héten hó esett.

A kocsisnak most az egyszer igaza volt tegnapelőtt a k.-középutczában, hol egy, a hetivásárról haza tántorgónak hiába kiáltott oda; nem használt, úgy tett hát, mint az egykori legátus, kikértülte ő; azonban az elől menőt kivirágzott feje épp azon perczen zúdítá ismét a kocsi elé, midőn már kikérülhetett többé nem volt. Két kerék keresztülment rajta. Ekkor fölkel, tovább tántorgott és tovább énekel.

Kolozsról panaszkodnak azon körülmény miatt, hogy a sóakna még e mai napig sem nyitattott meg, mi az odaváló népek nagy hátrányára van. Mi azt hisszük, hogy ennek eddig meg nem történetre olyan oknak kellett befolyjni, mely egyes helyi érdeknél fontosabb, s így ignorálni nem lehetett.

Maros-Ludas tagadhatatlanul szépül és épül és ezt beismerte maga a község is, s Tordamegye közlebbi bizottsági gyűlésén tanácsal ellátott mezővárosi jogot kért, e kérelmet a bizottság a miniszteriumhoz pertólólág fölterjesztette, azon idítványval együtt, mely a M.-Ludas és Kis-Sármás közti lovasút melletti felállítását sürgeti. — Maros-Ludasról szólva, megemlítjük, hogy a nyáron a Nagy Mihály vezetés alatt egy kocsiszínben ott működött színtársulat búcsuelőadását közlebb-ről tartotta meg. A búcsu meghatározott volt, s mutatja, hogy nagy pártolásban résztvett. A társulat egyik

tagja sok gyémánt koszorút is kívánt a közönségnek. — E bizony nem volt rossz kívánság.

A nagy-szebeni államgymnasium igazgatóságának következő közleménye jelent meg az odaváló lapokban: A helybeli államgymnasium újjászervezése alkalmából lapok által is szítva azon vélemény lett uralkodóvá, hogy az új szervezéssel a teljes elmagyarosítás van célba véve, s hogy ez intézetben kizárólag a magyar nyelv használtatik, mi természetesen nagy aggodalmat okozott, különösen a felsőbb osztályokat hallgatók szülőinél. — Megnyugtatóul szolgáljon itt azon nyilatkozat, hogy a szervezéssel semmi magyarosítási törekvés sincs összekötve, s csak is azon már többször és több oldalról kifejezett kívánsátnak tétetik elég, hogy ez intézetet nem német nemzetiségű ifjak is látogathassák, és ezen bizonyára nagyon is jogos követelésből természetesen foly, hogy mind a három országos nyelv respectáltatni fog. — Ez igazságos szervezésen pedig annálkevésbé van oka bármelyiknek is megütközni, mert az intézetbe a kizárólagos német nyelvet az abszolút kormány hozta be 1854-ben. Az abszolutismus véget ért, a népek alkotmányosan kormányoztatnak, s ma már ekkora előjogot egy nyelv sem igényelhet a többiek rovására magának.

Szászsebesszék követeit e hó 10-én választá meg Hita Mihály és Leonhard Károly személyekben. A volt gyűlésen is ugyanezek képviselték, s mostani utasításuk is a régi szellemben kelt. — A történelmi társulat külsőben levő gyűlése alkalmából már érkeznek városunkba a tagok, Thaly Kálmán kedden délután érkezett meg, szállott a gr. Mikó-féle házhoz b.-középutczába.

A tordamegyei jobboldali körjelen hó 26-kán d. e. 10 órakor Tordán a kaszinó helyiségeiben alakuló gyűlést tartandja, melyre több jobboldali egyén megbízásából, minden tordamegyei e kör elveit osztó honpolgár, hazafini tisztelettel ezennel meghívatik. Tordán, 15-dik szept. 1868. Közl.: gr. Teleky Domokos, ideigl. elnök. K. Nagy Imre, ideigl. jegyző.

Ismét láttak egy veszett ebet tegnap a felső-szenuteza legfelső részében. Nyelve kinyujtva lógott, szaladt, egy kerítést átugrott s eltűnt. Nők, gyermekek rémülve bujtak el, botok, vasvilág sikra szálltak férfiak kezében; fel is fedezték szerencsésen a veszedelmes állatot a kerítés aljában egy nagy kőzetet rághva nagyon ártatlanul. Eszébe jutbat talán valakinek a hét sváb; hanem mégis csak jobb így, mintha dühös lett volna.

Az „Ország” című, most alakuló pesti biztosító intézetről röviden még szólnunk; jelenleg még megemlítjük, hogy nevezett intézet elnöke gr. Haller Sándor most bocsátotta ki az aláírásra felhívókat, szétküldvén egyszersmind a tervrajzot is, melyből látnak, hogy biztosítási lehet jég-, tűz- és hitelbajok ellen, biztosítja továbbá a tőkegyűjtést is. A részvénytőke 5,000,000 frtra határozatott, s ki van bocsátva 50 ezer darab 100 frtos részvény. Szerkesztőségünkönél is van egy aláírási ív, s a jelentkező aláírásokat köszönettel elfogadjuk.

(Necrolog.) Vajna Lidia, özvegy Tokai Pálné szomorúan jelenti, hogy forrón szeretett férje, egykor a 31-ik honvédszászlóalj, — jelenleg Belső-Szolnokmegye egyik alorvosa; a dézsi helyét hittek egyházi tanácsának buzgó tagja Tokai Pál folyó évi szeptember 12-kén 3/4 órakor sorvasztó inázbán élte 50-dik évében megszünt élni. Béke poraira! Dézs, 1868. sept. 13-án.

Zágrábi távirat szerint az országgyűlés termében e napokban a magyar ezimer függesztett a horvát helyébe.

A rimaszombati jótékony nőegylet sept. 6-án bazárt rendezett, melyben szép nők árultak és könyvgyűjtemény gyűjtöttek kezek által készített szép kézi munkákat, fényűzési czikkeket, izletes ételeket és italokat stb., melyeket mind busásan fizettek gavallérjaik. Mondják, hogy 1 db szivarért 1 aranyat, egy pohár sörért 7 forintot is fizettek, úgy hogy a tiszta jövedelmet 2000 frtra is teszik.

Kisfaludy Sándornak két kiadatlan műve fog legközelebb megjelenni. Az első csak a költő életrajzát illeti, s ezime: Kisfaludy Sándor életéből Toldytól; a második „az elmés özvegy” vigj. 1 felvonásban.

A „Pesti Napló” a jövő évnegyeden kezdve esti lappal együtt fog megjelenni, mely félív nagyságú lesz, az esti órákban adatik ki, s a közgazdasági és gazdasági rovatra különös gondot fordítand. Negyed évre előfizetési díja 5 frt 50 kr. Az esti lap külön küldése havonként 30 kr.

Aldó-Sebesen e hó 10-én tíz tűtűt ki, melynek 20 lakbáz és 22 gazdasági épület esett áldozatul. A kár 29,000 frtra van becsülve.

A petroleum-gyár Budán a Szt.-Gelér-hegy alján f. hó 12-kén meggyuladt és még későn éjjel is borzasztó lángjaival világítá meg a láthatárt.

A lakáshány nagyon is érezhető Pesten: nem csak a közép, hanem még inkább az alsó néposztályra nézve. Szomorú képét rajzolják ennek a városi kapitányság adatai, melyek szerint lakik a Lipótvárosban három fadobában 22, nyolcz színben 55, végre egy fedél nélküli viskóban 4, összesen 81 személy; a Terézvárosban 27, deszkából összeállított éji lakásban 167, egy üres-hor-

dóban 1, hét régi hasznavehetlen vasúti vagonban 120, végre 64 színben 361, összesen 649 személy; a József- és Ferencvárosban 16 színben 215, két istállóban 40, végre 9 befalazott rossz lakásban 180, összesen 435 személy. Midez arra mutat, hogy ezen szükségél küzdő emberek a télen nem fognak ily nyomorult helyeken megmaradhatni. — Konstatálva van az is, hogy jelenleg legalább is ugyanennyi személy tölti éjeit házudvarokon, műhelyekben, — tutajokon és a szabadban, és össze sem lehetett őket írni, miután nincs állandó lakhelyük. Mindezek télen át a legjobb esetben is a már egy is túltöltött egészségtelen pinczelakásokba menekülhetnek. A városi kapitányságok tudósításai valóban borzasztó képét adják azon háttérrel nyomornak, melyet e fedél nélküli emberek szenvednek. Egy rossz deszkabodában, mely alig terjed ki néhány négyszögöltre, 40 személy van összeszorítva; a löpörtonyutezában 20. szám alatt egy színben, mely a hivatalos tudósítás szerint „még disznók számára sem alkalmas”, 130 ember lakik. Egy ily viskóban a lakdij hetenkint 60 krtól 1 frt 5 krra megy s e viskók a legtöbb esetben nem érnek fel két heti lakdijjal.

Oroszi Miklós volt szentesi polgármester és Talányi János kunszentmártoni orvos ellen, kik három emberélet kioltásának iszonyu bűnével vádolotnak Csongrád megye törvényszéke előtt megkezdődtek a vizsgálatok. Az eddigi nyomozásokból világosan kitűnt, hogy Oroszi Miklós sógora Dohossy Juszina nem mint ő állítá esés, hanem szülés és ennek következtében beállott elvérzésben halt meg, s hogy itten, ha más nem, gyermekikkasztás bünténye forog fenn. Oroszi ellen bizonyít az is, hogy a boltest a turkevi temetőből felvettétn titokban a szentesiben helyeztetett el, s a hivatalos vizsgálat alkalmával a gyermek hullája a koporsóban nem találtatott. Bizonyos Kulesár nevű fuvaros, ki a szerencsétlen hajadont a temetőből felvette, azt állította, hogy ő Oroszi Miklós felkérése folytán, — elvéve anyja mellől a gyermeket azt később kutyái ették meg. Ezen lehetetlen állítása igazolására gyermek koponya-csontokat mutatott elő Talányi, melyek azonban az orvosok véleménye szerint három gyermek fejéből valóknak bizonyultak be. Oroszi, kit előbb saját lakásán tartóztattak le, miután kijátszá őreinek figyelmét, most a szentesi városházánál van elzárva s ide szállíták Talányit is a vizsgálat bevégezéséig. A további vizsgálat ez iszonyu eset körül még rejtélyes dolgokat hozhat napvilágra.

A debreczeni országos dalárdaünnepély sorrendje: September 18-án pénteken: Az összes jelentkező dalegyletek tagjainak, intézetek küldötteinek a külön meghívásban részesült vendégeknek megérkezése, elfogadása s beszállásolása. — 5 1/2 órakor a dalegyletek, intézetek küldötteinek s a külön meghívott vendégeknek a városházánál ünnepélyes fogadtatása s általános ismerkedés. — Este színházi díszelőadás. September 19-én szombaton: Délelőtt 9 órakor a dalegyletek által együttesen előadandó darabok összpörbája, a pesti nemzeti színház főkapnaga Erkel Ferencz úr személyes vezetése alatt, zenekisérettel, a ref. nagy templomban. E célra 1 1/2 órakor összejövetel a templom előtti téren. Ugyanezen alkalommal történi sorshuzás általi meghatározása azon sorrendnek, mely szerint az egyes dalárdák versenydarabjaikat egymásután előadják; — a versenyelőadásokat bíráló s a jutalmakat odaítélő bizottság megválasztása; végre az ide közgyűlés tárgyainak megállapítása. — Este 7 órakor nagy hangverseny a helybeli zenede és dalárda javára a színházban, az e célra ajánlkozott művészek, művésznők és műbárák közreműködésével. September 20-án vasárnap: d. e. 9 órakor pontban az összes dalegyletek tagjainak s intézetek küldötteinek összejövetele a városháza előtti téren; sorakozás a megállapított sorrend szerint; s ünnepélyes elvonulás a czeplő-utczai téren felállított dalcsarnokhoz. 10 órakor pontban kezdetét veszi a közös dalárdaelőadás és dalverseny. Jelesen: 1. „Himnusz”, zenekisérettel, Erkel Ferencz szerző személyes vezérlete alatt előadva az összes dalárdák által. — 2. Versenyelőadása nyolcz egyes dalárdának. — 3. „Szentelt hantok”, szövege Komócsi J. től, zenéje Mosonyi M.-tól, zenekisérettel előadva az összes dalárdák által, Erkel Ferencz vezérlete alatt. — 4. Versenyelőadása nyolcz egyes dalegyletnek. — 5. „Harcos imája” zenéje Lachner Ferencztől, előadva az összes dalárdák által, vezetve Erkel Ferencztől. — 6. Versenyelőadása hét egyes dalegyletnek. — 7. „Szózat” Vörösmarty Mihálytól, zenéje Egressy Bénitól, zenekarkisérettel, előadva az összes dalegyletek által Erkel Ferencz személyes vezérlete alatt. — Előadás végeztével az előbbi rend szerinti ünnepélyes kivonulás a társasbéd helyére. — Este 8 órakor táncestély a vasút melletti népkertben. — September 21-kén hétfőn: Délelőtt 9 órakor a helybeli ref. főiskola imaterében országos dalárközgylés, mit az odaítelt pályadíjaknak a nyertes egyletek közötti ünnepélyes kiosztása előz meg. — Délután tetszés szerint kirándulás a nagy-erdőre s lövöldébe, hol jutalomdíjakkal összekötött szőlőveszt tartatik. September 22-én kedden ünnepélyes kivonulás a dalegyletnek a vasúti indóházhoz s rövid búcsu után elutazás.

KÜLFÖLD.

Mint Madridból folyó hó 7-ről jelentik, a tarragonai s badajozsi helyőrségek több tisztje elbocsátatott; azon gyanuban állván, hogy be voltak bonyolulva a legutóbbi forradalmi kísérletekbe s a madridi helyőrségnél, ugyanezen vád folytán, számos altisztek fogattak el. Madrid utcáin folyvást erős nemzetőrsapatok tesznek őjrátokat.

A „Gazette de France” egy porosz jegyzék szövegét közli, mely aug. 28-ról kelt és a párisi porosz követhez intéztetett. A jegyzék jelenti a tartalékosok szabadságra bocsátását és az ez évi unjonozás elhalasztását, s hozzátesszi: A porosz kormány ezen fontos rendszabállyal, mely által a hadsereg 120,000 fővel alább szállíttatik, újabb bizonyítékát akarta adni mérséklete- és békeszeretetének; nyilvánítani egyuttal bizalmát a béke fenntartása iránt, minthogy jelenleg nem létezik oly kérdés, mely Európa békéjét fenyegethetné. (?)

A mint a „Sächsische Zeitung” nak írják Párisból, megtudták, hogy János király elégedetlennül tért vissza Ischlből, közvetítési óhajta nem sikerült. E mellett „az előttünk álló barezi bonyodalmak”-ról mint bizonyosról beszélnek és hozzátesszik, mikép Ausztria részéről bírák az ígéretet, hogy Szászország háboru esetére mindenképpen kimérendő lesz.

Párisi lapokban ismét olvashatni, hogy É.-Amerika Oroszország intenciója szerint, intervenciál Konstantinápolyban. Mertens tbk., kit állítólag külföldi missióval bizott meg Johnson, Konstantinápolyba érkezett s Ali basától fogadtatott. Mondják, hogy a tbk. Kréta ügyében alkudozik, s a miatt, hogy a Dardanellákon szabadon járhasanak hadihajók.

Farragt tengernagy elhagyta Konstantinápolyt, s hajórájával Athenébe indult. Mielőtt azonban kivezett a sik tengerre, még a konstantinápolyi görögök küldöttiségét fogadta (hajóján a „Franklin-on), mely köszönetét fejezte ki az unió iránt, hogy a görögök ügyét annyira pártolja. A szavak, melyek ez alkalommal váltattak, nagyon határozott jellegűek voltak s Farragt nyíltan kijelenté, hogy a görögök bizton számíthatnak az Egyesült-Államok támogatására.

A francia „Corr.” írja: „Erősítik, hogy Stanley lord kijelenté de Moustier marquisnak, utóbbi beszélgetéstük alkalmával, miszerint nem állhat jót, hogy Angolország francia-porosz háboru esetében feltétlen semlegességet tart-e szem előtt. A nyilatkozat bizonyos tekintetben nem tévészté hatását a kormányra, egyébként megjegyzendő, hogy itt nagyon számítanak a jelen angol kabinet közeli bukására, s hogy az egy Gladstone miniszterium által fog pótoltatni, mely a non intervenció elvét külpolitikájában zsinormértékévé fogná tenni.

A „Times” párisi levelezője, ki különben nem tartozik a professzionatus vész-madarak közé, nem kételkedik némely francia vidéki lapok azon állításának alaposága iránt, hogy a határszéli várak környezetei igralom nélkül le fognak romboltatni. Valenciennesben a Marly-külvárosbeli kertek tulajdonosainak a katonai hatóságok meghagyta, hogy minden kiosztok, pavillont vagy nyári lakot romboljanak le, sőt még a süvény-kerítéseket is a földdel egyenlőkké tegyék. Belfort az ugynevezett arnement de suretéval láttatik el, mialatt 250 vár-ágyuval való fölszerelést kell érteni, s már a többi határszéli várak szintén föl vannak fegyverezve ezen biztosági anyagszerekkel. Nem lehet rajta csodálkozni, jegyzi meg a levelező, ha ily előkészületekkel szemben mindinkább tért nyer azon nézet, hogy a háboru nagyon közel áll, s hogy alkalmilag ismét vissza fognak térni Nielnél a teli hadjáratok iránti állítólagos előszeretethez.

Olaszországban a „Perseveranza” egy titkos társaság szabályait teszi közzé, a mely Mentana meghosszúsulása alakult és Olaszország „tökéletes egyességét, szabadságát” akarja kivívni. Minden városban bizottságok szerveztettek, és ezek fiatal embereket toboroznak. Garibaldi, ki hírszerint egyetért Mazzinival, áll e társaság élén.

A bajor hadsereg mostanig négy sereg osztályt képezett, de nemrég két hadtestre való felosztását óhajtották kivívni, hogy ez által a német szövetségi hadsereggel összhangzás hozassék létre. A terv kivitele akkor a pénzviszonyok miatt elmaradt, most azonban, mint már táviratilag is jelentetett, a jövő hónapban foganatba vétetik, mert a porosz kormány e változtatásokat már a béke idejére is ajánlotta mint czélszerűket és szükségeseket. A tervezet a király által jóváhagyatott s a két parancsnok kinevezése közelebb váratik, hogy az új szervezés — mint Poroszország kívánja — f. évi október 1-jén életbe léphessen.

New-Yorkból aug. 29-ről kelt tudósítások szerint, Grant tbk. rendeletet adott ki, melynél fogva a déli államokban levő haderő parancsnokai fölhatalmaztatnak, belátásuk szerint használni föl a katonaságot a polgári hatóságok segélyére; azonban működésük csupán arra van szorítva, hogy a szabályszerű hatóságokat valamely törvényes eljárásban segítsék. Azon közlés tagadtatik, mintha a demokraták Missouriban titkosan fegyverkezzenek.

A tennesséi törvényhozó-testület egy javaslatot fogadott el az állami néphad szaporítása iránt, s a kormányzót felhatalmazá, hogy ezen haderőt belátása szerint használhassa.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyílttér. *)

Hidvég, aug. 30. 1868. (Folyt. és vége. — A fenti események szóról-szóra úgy történtek, a hogy leírtam azon megjegyzéssel, hogy a közben, míg az előjárás az üdvözlő felirat után járt a belkerület számos birtokosai, bizottmányi tagjai kérelemmel folyamodtak hozzám, s követelték, hogy az üdvözlő feliratot szerzessem vissza, minthogy az a belkerület részéről állítatván, ezzel az illető közvagyon elajátítását és közbotrányt követelt el, s ők nem engedik a kerületet kompromitálni senki által, s ha kérésüknek eleget nem tesztek, mind engem a bizottmány előtt be fognak panasolni, melyet a második napi bizottmányi gyűlésen meg is tettek: mind gr. H. J. bepanaszolták azon eljárásért, mind engem, hogy kérésüknek eleget nem téve, a feliratot elő nem kerítettem, valamint gr. H. J. úr is beadott ellenem egy pizkos, s többversen gyakorolt hitelen állításokból álló panaszt, mely kétféle panasz megvizsgálására, a tény kinyomozására, a megye tisztelt bizottmánya egy négy tagból álló albizottmányt nevezett ki, kik munkálatukat a jövő bizottmányi gyűlésre beadni utasítottak; s vajjon cikliró mért hallgatta el a gr. H. J. elleni vizsgálat elrendelését? Csak engem akar kompromitálni? vagy elferdített cikliróval egy új babért akar tűzni úgy is hasonló ciklirókkal koszorúzott homlokára? Legyen meggyőződve, hogy a méltatlanul kiszórt rágalmak oda esnek vissza, honnan kidobattak, s ha céljuk volt társaival nevem és hivatali állásom beszenyvezésével a belkerületben szabadságot nyerni, bigyék el, tévedtek; a belkerület értelmes polgárai könnyen kilátják a báránybőr alól a farkast, s a jövő alkalommal sem fogják engedni magukat vízre vitetni.

Cikliró x x x felbuzza továbbá, hogy én a megye hátrányára folytonosan Hidvégen lakom pálinkafőzőm mellett, huzom az alispáni drága fizetést minden hatás nélkül, s többnyire a szolgabírói teendőkre is belételegyedem; mely vádakra igen könnyű felelnem; nekem ezen ns. megye tisztelt bizottmánya jelelte ki hivatali helyül Hidvéget, s ha jól sejtem cikliró úr becses személyét, maga is arra szavazott, jelelte pedig azért, hogy ne kel-

lessen folyamodásos ügyekbe, s más nevezetesebb tárgyalásokra Erzsébet városából nagy költséggel utaztatni egy tisztégi tagot a belkerületbe; s bizon azon drága alispáni fizetés mellett ha pálinkát is főzetek, azt nekem senki rosznéven nem veheti; mert azon drága fizetés még sem oly keves, hogy a felett rágódni lehessen, s egész megye tudhatja, hogy hivatalom vagyoni előnyömre nem szolgál, s csak a ns. megye roppant bizalmának kívántam eleget tenni annak elvállalásával, híven egyszerűsmind, hogy így a megyének is szolgálhatok; de azt is tudhatja egész megye, hogy ha pálinkát főzetek is, nem vagyok annak szeszétől, délelőtt úgy mint délután részeg, s a szolgabírói teendőkre is csak akkor elegendem, mikor a megyei elnökségtől, vagy a títis tisztégtől utasításom van, vagy egyesek bizodalommal fordulnak hozzám; s ha tekintjük a múlt évi öt hónapi, s az idei marhavézes időszakot, s azon számtalan folyamodásos ügyeket, igen sok időm nem marad pálinkafőzőm és gazdaságom mellett tölteni, annyival inkább, hogy rendszeresen majd minden hónapban 10—12 napot Erzsébetvárosban is kell hivatalos teendőim végett időznöm.

előbbi cikkeihez méltó ráfogásokkal kívánja cikliró, e ns. megye nem az ő pártján lévő tisztviselőit súlytani, azt mondja ugyanis, hogy megyénkben lábra kapott az önuralom ünneke, eladósodott közblinben fétrengő behizelgők, bálványimádók eljárása, s hivatali visszaélése; ugyan tisztelt cikliró úr? tegye kezét szívére, ki az oka ezen egyenetlenségeknek, melyek egy darab idő óta megyénkben előfordulnak! avagy nem egy hőbortos embernek csaknem gyermekségig üzött boszúja tisztelt igazgató főbíránk ellen! s avagy nem azért szegődtek-e melléje egy pár volt és jelenlegi hivatalnok szövetségesül, hogy elejtett és ejtendő ügyeket az ő köpenyegé alatt védjék? én részemről mindazon fennebb irt aljas rágalmaikat önnek visszatartom; de őrít mégis arra kérem cikliró úr, ne ségelye nevével, s igen kevés pártja, különösen négy-öt hű Pyladesei nevével a sítra kiszállani! mindnyájunk neve, multja és jelene ismeretes a megyében, s bármi kis részben a hazában is, s ítéljen köztünk a közvélemény.

Bartha Lajos,
felső-fejérmegyei alispán.

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS

911. 1868.
d. v. t. sz.

(314)

(1—3)

Hirdetmény.

Mely mellett közhirre tétetik, hogy Décs városának a számos vizen levő két nagy hidvánja 4300 frt 10 kr. o. é. — a baromezedulavám — 501 frt. o. é. kikiáltási ár mellett folyó 1868-ik év **október hó 15-én** d. e. 9 órakor. — A piaci vásárvám 810 frt. o. é. — a sátordeszkavám 200 frt. o. é. kikiáltási ár mellett folyó 1868-ik év **október hó 16-ik napján** d. e. 9 órakor. A város éji világítása 700 frt. o. é. kikiáltási ár mellett pedig folyó 1868-ik év **október hó 17-én** d. e. 9 órakor az 1869-ik évben január 1-től kezdődőleg 6 egymásutáni évekre nyilvános árverezés útján ki fog adatni.

Az árverezéshez hozzá szólni szándékozók figyelmeztetnek, miszerint kötelezetnek:

1-ször. A kikiáltási ár o. é. 10%-kát az árverezés kezdete előtt, bántpénzzel készpénzben leténi.

2-or. A haszonbérre nézve biztosítéktételi képességeket hitelesen bebizonyítani.

3-or. Az árverezési vagy haszonbéri általános szerződési feltételek felől, bérvágyók bővebb tudomást vagy esmeretet szerezhetnek a városi tanácsháznál a gazdasági tanácsos irodájában naponta a hivatalos órák alatt; de az árverezés kezdete előtt is felolvasatandának.

Miller Adolf, főhadnagy.
Csákány Dániel, aljegyző.

Décs, augusztus 28-án 1868.

623. Sz. 1868.

(307)

(2—3)

Hirdetmény
búza és tengeri szállításra.

A nagybányai m. kir. bányamunkások számára szükséges 30,322 mérő 82 font súlyú búza és 14,734 mérő tökéletes száraz tengerire — melyekből:

15600 mérő búza	Nagybányára
8510 " "	Kapnikbányára
1344 " "	Oláhláposra
680 " "	Sztrimbulyba
4188 " "	Oláhláposbányára

továbbá:	9800 mérő tengeri	Nagybányára
	1184 " "	Kapnikbányára
	550 " "	Oláhláposra
	1200 " "	Sztrimbulyba
	2000 " "	Oláhláposbányára részletenkint

leend szállítandó, f. év. September 25-én a nagybányai m. k. gazdasági hivatal irodájában lepecsételt írásbeli ajánlatok útján árcsökkenés fog tartatni.

Vállalkozni kívánók erről oly módon értesítetnek, miszerint 10% bántpénzzel ellátott, s lepecsételt ajánlataikat f. év **September 25-dike** déli 12 óráig a nagybányai m. k. kerületi gazdasági hivatal irodájában adják be; későbbi ajánlatok, valamint olyanok is — melyeknek külső borítékán a fenn jelölt bántpénz betétele megemlíti nincsen — semmi titrigy alatt el nem fogadtatnak.

A szállítási feltételek N. bányán, úgy Sztrimbulyban és Kapnikbányán az illető gazdasági irodákban akármely órákban megtekinthetők. Kelt N.-bányán September 6-án 1868. a m. k. kerületi gazdasági hivatal által.

1057. 1868.

(301)

(3—3)

Árverési hirdetés.

Krasznamegye telekkönyvi törvényszéke részéről közhirre tétetik, miszerint Kovács János pesti lakosnak özvegy Jolbej Kristófné, ifj. Lázár János és Szathmári Róza sz.-somlyai lakosok ellen, 2750 frt tőke követelés, s törvényes járulékaik iránt folyó végrehajtási ügyében az alperesektől lefoglalt, s megbecsült alább elősorolandó javak 1868 évi **október 28-án** s ha ekkor becsáron, vagy azon feljül el nem kelnének, 1868 évi **december 28-án** becsáron alól is, Sz.-Somlyón a telekbivatalban szükség esetén mind két alkalommal a következő napokon is folytatólag tartandó bírói árverésen a leg többet ígérőknek el fognak adatni.

Bántpénzzel a külön előárverezendő egyes részletek becsárának 5%-ja készpénzben előre lesz letendő, a többi árverési feltételek pedig a megyei telekbivatalban időközben is megtekinthetők.

Az árverezendő javak ezek:

Részlet szám:

Becsérték:

I. A sz.-somlyai 290 tjkvben felvett taksástelék:		
336. ház 420 sz. a. udvarral és mellék épületekkel 140 □ öl	8583 frt 63 kr.	
II. A sz.-somlyai 292 tjkvbeli taksástelék:		
337/a kert 68 □ öl	200 frt — kr.	
III. A sz.-somlyai 308 tjkvbeli következő takeástelék:		
758 ház Nro. 309 udvarral és kerttel 2 h. 1210 □ öl	1600 frt — kr.	
362. bolt 10 □ öl	1600 frt — kr.	
769 kert 1 hold 800 □ öl	800 frt — kr.	
789 ház Nro. 316 udvarral és kerttel 400 □ öl	200 frt — kr.	
599. ház Nro. 395 udvarral és kerttel	600 frt — kr.	
A sz.-somlyai 865 tjkvbeli következendő szabad birtoktest u. m.		
1522 szántó, szállás dűlőben 6 hold 1110 □ öl	450 frt — kr.	
1712 szántó Mörizmál dűlőben 3 hold	200 frt — kr.	
1728 " " " 1 hold 1150 □ öl	180 frt — kr.	
1754 " " " 1 hold 440 □ öl	122 frt — kr.	
1894 szántó Galagonyáson dűlőben 2 hold 1200 □ öl	195 frt — kr.	
2137 szántó és kaszáló Nagyréten 4 hold	335 frt — kr.	
2313 szántó Szörmalján 1500 □ öl	160 frt — kr.	
2322 szántó dtto 535 □ öl	70 frt — kr.	
2396 szántó Nagymál oldalon 1 hold 400 □ öl	100 frt — kr.	
2400/a szántó dtto " 800 □ öl	80 frt — kr.	
2589 szőlő és gyümölcsös Orhegyen 3 hold	1664 frt — kr.	
2741 ház, szőlő és erdő Mesterhegyen 12 hold 1480 □ öl	5020 frt — kr.	

Megjegyeztetik, hogy a 2741 sz. alatti mesterhegyi szőlő birtok a magy. kir. tek. ítelő táblának 7597/868 számú határozatánál fogva árverésre három külön darabban fog kitétetni, s ezen részek vázlata, melyből a külön részek helyzete minősége, terméértéke s megfelelő becsárak kivehetők lesznek, az árverés alkalmával a venni szándékozókknak elő fog terjesztetni.

Krasznamegye telekkönyvi törvényszékének Sz.-Somlyón, 1868 július 18-kán, tartott üléséből.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(311) (1—2)
Egy gyakorlott állatorvos,
a ki 15 évig Bács-Bodrogh-megyében volt alkalmazva s a legjobb bizonyítványok birtokában van, valamely közösség, négy, megyénél vagy katonai menésnél, leginkább Erdélyben, alkalmazást keres.

Szíves ajánlatok kéretnek „**A K. Nro 100**” jegy alatt **Zomborra**, intéztetni.

(313) (1—2)

Bor-árverezés

folyó 1868-ik év **sept. 30-kán**

délelőtti 9 órán kezdve, mintegy

5000 veder régi borok — melyek között a legrégibb 1846-beli — főleg nagyobb részletekben, és hordó nélkül, a körülményekhez képest pedig 100 és még több vedres edényekben is, valamint néhány hasonló nagyságu üres hordó közárverezés útján, a BERET-HALMI papi lakban eladatni, és akkor a részletes, mindenkép kedvező feltételek is közelebb megállíthatni fognak.

(304) (2—3)

Eladó ház.

Kolozsvártt a hiduteház 286 szám alatt lévő szöglet-ház eladó. Értekezni lehet helyitt, és a bel-monostorutczában 178 számú Gebhart-háznál felső emeletben a tulajdonosnál.

„PATRIA“

kölcsönös életbiztosító bank

Bécsben.

Van szerencsénk ezennel tudomásra juttatni, hogy

ERDÉLYI VEZÉRÜGYNÖKSÉGÜNK

HEYMANN ZSIGMOND

urat biztuk meg **Kolozsvártt.**

E mellett alkalmat veszünk magunknak intézetünket a t. közönség további szives jóakarataiba ajánlani. (312) (1—3)

Bécs, 1868 szeptember 1-jén.

„PATRIA“
köles. életbiztosító bank igazgatósa.

(278)

Halkort Károly,
teke-gyárnok,

Bécs, Wieden, Matzleinsdorferstrasse, 5 sz.

ajánlja nagy teke. (Billard) raktárát minden nagyságban és faminőségben; **Carambole tekéit** köllappal egy darab köből, továbbá nagy választéku **teke-pálozáit** s minden e szakmába vágó cikkeit.

NB. Figyelmeztetni kívánom a t. cz. közönséget, hogy tekéim csak 4 lábra készítve, ép oly czelszerűk mint izletesek s általános kedveltségben részesülnek.

(306)

Hirdetés.

Alólirt bécsi bankárháznak

van szerencsése ezennel tudomásra juttatni, hogy a f. é. szeptember 1-jétől kezdve
erdélyi urbéri kárpótlási kötvények
illetőleg kárpótlási igények
vásárlását

a jelenlegi **kolozsvári (Nemzeti szálloda) irodája** által eszközöl.

A t. cz. vételjogosultak ezennel fölkéretnek, ebbeli ajánlataikat

Herzél Leó urnak Kolozsvártt
(Nemzeti szálloda) írásban vagy szóval átnyújtani, s vele esetleges vásárlás iránt összeköttetésbe lépni.

HERZÉL és CARUTA.

Kolozsvártt, Nemzeti szálloda, 1868 szeptember 1-jén.

Mai számunkhoz felív melléklet van csatolva.

H I R D E T É S E K.

Fontos minden vidéki és helybeli iparos, gyáros és kereskedőre!

A „M. Polgár Nagy Naptára“

a legutányosabb árban fogad el mindenféle hirdetéseket.

Egy egész nagy oldal hirdetés ára 8 frt.
Fél oldal, keretbe 4 „
Negyed oldal 2 „

Helybeli iparosoknak még e mérsékelt árákból is 20% enged a kiadó hivatal, ugyisint elfogad minden hirdetésfoglalmazást díjmentesen, bármely nyelven.

A „Magyar Pol. naptarába“

a kiadó hivatal hirdetéseket október 5-ig veszen fel csupán. Együttal figyelemztetjük a helybeli és vidéki kereskedő, iparos és gyáros urakat, továbbá az összes megyei és városi hatóságokat, hogy a

„Magyar Polgár“

című politikai lap,

mint a mely a Királyhágón innen a legolvasottabb lapok egyike, minden lapjáról között a legolcsóbb áron közöl hirdetéseket.

A lap kiadó hivatala is elvállal minden e nemű fogalmazást díjmentesen.

Kiadó hivatal: Kolozsvártt, szentgyház-utca 467. szám alatt. (303) (3—10)

(300) Örök áron eladó birtok.

Nemes Tordamegyében Mező-Gereben helységében található egy szép zárt udvarház, három tágas lakó szobával, két fillegoriával, s egy kamarával, mellette lévő konyhával és lakó szobával, két bálhajós pinczével, több gazdasági épületekkel, s szellő-házakkal, az udvar közepén jó kúttal, — s mellette levő országúttal nagy fogadóval, fogadó színnel déskafedél alatt és közellevő alkalmas pinczével, tágas nagy kiterjedést kertet, melyben évenként 50 öten szekér széná és sarju terem, s luczernás éppen annyi lehet — két veteményes-kert, sat. 364 háromszázhatvan négy hold szántó, közel az udvarhoz, ebbe vagyon mintegy 180 száznál több székér szénára való kaszáló, 13 darab erdő, melyekben 1600 ezerhaszár magfák találhatók, táblánként minden évben eladhatók jó árban. Maros-Vásárhely három óra távolságra, Mező-Bánd város egy órányira. Értekezhetni Szamosfalván 92 szám alatt az eladóval.

(295) (3—3)

Dobokamegyében M.-Köblösön az ösvés korcsomárlási jog az 1869 évi 1-ső januártól kezdve, egy vagy több évekre a jövő október hó 4-dikén hasznosbérbe adás végett árvereztetni fog ott helyben. A feltételeket megtudhatni ott helyt; vagy Szamosújvárt főbíró Rettégi Samunál.

HARTMANN
Rovar- pusztító-tinktúra,
Ausztria és Franciaországban szabadalom által védve,
eddig felismerhetetlenül sötétülhetetlennek bizonyult, nemcsak a rovarokkal hanem minden más e szék-márga vágó utánzóval szemben is, a melyek többnyire csak a külső alakban vették annyira, hogy készítményükkel megközelítik.
Csak oly palackok valódiak, melyek a fennbbi jelvényt s az ívbe nyomva nevének viselik.
Kapható forráskunkban Bécsben: **HARTMANN és MITTLER**, Stadt, Bäckerstrasse, 3 sz. Szebenben: Sill Mihály urnál. (225) 17/9 (40—12)
Brassóban: Jekelins Nándor urnál.
Kivánságra Kolozsvártt is fog raktár állítani.

Beste **Wiener Stiefel-Glanz** **Wichse**
ohne Vitriol
von **STEFAN FERNOLENDT**
Franz Fernolendt's Nefte
WIEN
der Schulerstrasse 21. Welt.

(208) 17/9 (11—20)
FESTEKEK
(minden nemtek) festékezésre készen, legolcsóbban, mázsa és font számra, különösen a legartósabb lenmagolaj-fénymázfestékek; kátrány- és laktékfestékek mázsként 6 1/2 ftól kezdve; falporlás és faldnedvesség elleni készletek.
Olaj- ragacsok és vizespoharragacsok, melyek véghetetlenül ragadnak (oly keménynek válnak, hogy aczél-tűtre szikráznak) sat.
Legfinomabb festészfestékek, a legfinomabb angol vagy düsseldorfi minőség iránt kezeséggel, s még is olcsóbban mint ezek, különösen buzerfestékek, tökéletesen valódiak s a francziánál fényesebbek;
Nyomató festékek
selyem-, gyapjú- és pamut-szövetekre igen könnyen alkalmazhatók s azonnal szárazok sat.
Talaj-mázok s efféle festékek, font számra 45 és 62 kr. elismert legjobb minőségűek.
Kopál-, borostyánkő- és kocsifénymázok.
Tinták és bélyegfestékek sat.
Árjegyzékek és minták ingyen.
Kailan A. és Gummi R.
Vegyári termény- és festékgyáratól Nussdorfbán Bécs mellett, Brunnengasse 118—119 sz.

A „VIKTORIA“

biztosító társaság Kolozsvártt, melynek (13—*)

Elnöke: **Báró JOSIKA LAJOS**,
Alelnöke: **Hintz György**,
Igazgatói: **Frits Albert**, **Kövény László**, **Wagner Frigyes**,
Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly**,
Vezérigazgatói: **Pesten**, **Bécsben**, **Brünnben**, **Prágában**,
Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein fő- és aligazgatói vannak

Tűz- és jég-kár ellen

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen: mindenféle lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárok, műhelyek, azok szerelvényei, buktorok, árucikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyers anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szalás és szemes gabona, takarmány, baromállomány sat. jég-kár ellen minden mezei termények.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmények engedtetnek, a károk igazságosan és gyorsan fizetttetnek. Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynőkség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvártt.

(258) 17/9 (5—12)
Ditmar R. Bécsben
cs. kir. orsz. szab. lámpa-gyárnok,
ajánl nagybani és részlet eladásra
petroleum-lámpákat, csillárokat,
ligroine-lámpákat,
moderateur-lámpákat.
A gyár, a mely e nemből bel- és külföldön a legnagyobb gyártmányaiak ismert szoliditása által tündeti ki magát. Az ez évi árjegyzék, a mely már megjelent, tetemes árcsökkenéseket mutat, s elve jobb cikkekre csekélyebb árt szabni, mint a minőt bel- és külföldi versenytársak szabni képesek.

A kolozsvári kir. szab.

ZÁLOG-KÖLCSÖN-INTÉZET

kölcsönök ad a következő tárgyakra:

- 1) ingóságok, az-az minden értéktárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany-, ezüst- s más nemes ércz-ből készült áruk;
- 3) áruk, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindennemű állam- és iparpapírok, földterhermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemű értékpapírok, a melyek a börzén árulhatók.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, miután az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden üzlete szigorú titokban tartatik.

Az elfogadott tárgyakról zálogjegy szolgáltat ki, a mely pontosan megőrzendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy. A benyújtott tárgyakat az intézetnél alkalmazott becselő becsüli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek börzefolyama képezi becsértéküket. Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60%, és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíthatnak. A legkisebb kölcsönösszeg egy forint.

A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hóig terjedő időre adhatók, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból bétéhető. A lejárat napján túl ki nem váltott, vagy újból bé nem tett (át nem írt) zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezése után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegyre a bétévés és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölcsön részletenként is visszafizethető.

Ingóságok, drágaságok és áruknál a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következő mellék-díjak számíthatnak: Fővételi- s becselési-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%. Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%. A kamat és mindezen díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átíratásakor fizetendők. — Értékpapíroknál becselési és biztosítási díj nem számíthatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában. Vidékiek posta útján érintkezhetnek az intézettel. (10) (12—*)

(96) 17/9 (9—9)
Legújabb találmány! Nem kell már arcfesték!
A magas m. k. kormánytól kiz. szabadalmazott egyedül valódi testbőrsejtítő-szer
Pulcherin.
Általa természetes íris és ép testszín, sőt ha az rég elveszett, előállítatik; egyúttal azon kitűnő tulajdonsággal van felruházva, hogy a testbőr minden tisztálanságait, valamint sárgás és halvány arczint, sőt a redőket s ráncokat is legrovidebb idő alatt eltávolítja, a kor vagy kora bú pusztításai elhanyagolt ápolás vagy arcfestékek használata által sápadt és tekintetlenné vált testbőrnek csakhamar természetes teljességet, tisztaságot, kellemes lágyaságot, bárony finomságot, ruganyosságot s ifjú frissességet kölcsönöz, végre az így hibátlan tisztára vált arcot, többszöri megdövestés után, a leggyengédebb természetes piros színt, milyennel csak a virágzó ifjuság dicsekedhetik, enyhe lehetetlent idézi elő.
Hatása biztos és meglepő, ellenben használati módja rendkívül egyszerű; csak kiki ezen sajátosság egyebet által létrejött műtermény valóban fényes hatásáról meggyőződnie, akkor joggal azon kilátás nyílik, hogy e jeles szer, melyhez nincs hasonló, minden művelt népnél csakhamar nélkülözhetlené válik.
ÁRA:
Egy próba-palack, használati utasítással 1 frt — kr.
Egy eredeti-palack használati utasítással 1 frt 70 kr.
Fürdőre való Pulcherin
1 kupás palack 5 frt 50 kr.
Tek. Bayer Gyula úrnak, a gyógyszerészet magisterének Bécsben.
Ezzel tanúsítatik, hogy a Bayer Gyula úrtól, a gyógyszerészet magisterétől Bécsben, feltalált szabadalm. „Pulcherin“ nevű Cosmétique, e helyt vegytani elemzés alá vétetett, és benne semmiféle ásványi alkálész, egyáltalán semmi az egészségre nem ártalmas anyagok találtak. Kelt Bécsben, 1867-iki november 28-dikán.
A cs. k. kór-vegytani intézet részéről.
Cs. kir. törvényszéki-vegyész,
Dr. Joh. Flór. Heller s. k.
Kapható: Kolozsvártt a „Szent-háromszághoz“ címzett gyógyszerárba BINDER K. gyógyszerésznél bál-sz. monostor-utczában a városi Redoute során.

(16) 17/9 1868. (13—*)
Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA
mely a párisi műkiállításán arany-érmét nyert.
Középponttá raktára a „Golyához“ címzett gyógyszerár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelemztetés. Miután tapasztaltam, hogy az úgynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal árrulatnak, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírással is viselik, s ily módon azok külsőjokról ítéelve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenében óvást mindenkit azon megfigyeltéssel figyelmeztetni, miszint az ilyen szereknek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.“
Ára egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszerkezelés közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi halálrair részletes biz. nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görösök, vesebetegség, idegbaj, szivobogás, ideges főfájás, vértörődés, közs-vényszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legartamosh gyógyeredményt vtvak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógymódot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, művészek, mezei gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak Kolozsvártt: **BINDER K.** (ezelőtt Ritter) gyógyszerárban b-monostor-utca a városi Redoute során; továbbá **Wolf J.** és dr. **Hintz György** gyógytáraiban.

Beszterczen: Szongot György.
Brassóban: Jekelius F.
M.-Vásárhelyt: Jeney Károly és Bucher M.
Nagy-Károlyban: Schöberl.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer.

N.-Váradon: Jánky Antal.
Szegesvártt: Teutsch J. B.
Szászsebesen: Binder F. gyógyszer.
Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszer.
Zilahon: Harmath S. F.

A fennbbi cégeknek létezik még ezeken kívül a norvégiai „Bergen“ városból való valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é. Az üvegek el vannak látva védmárkával és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsir-faj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miént az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirrolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, közs-vény és csúz, idült bőrkütes, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécsben, „zum Store“, Tuchlauben.

(296) (3—3)
Egy tapasztalt nevelő
ki több évig főrangú családok gyermekeit kitűnő sikerrel nevelte, a gymnasiumi tantárgyakban, s a latin-, német- és francia nyelvekben jártas, mint nevelő 8—12 éves gyermekek mellé alkalmazást keres. — Értekezhetni: Pesten papnöveletutca 2 sz. kapu alatt 1-ső ajtó balra Püspöky Ferencnek címzett levelek által.

